ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဦးစီးဌာနနှင့်
တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအသင်းအဖွဲ့(မွန်)တို့ကဘာသာပြန်၍
တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးများကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဦးစီးဌာနမှ
အခမဲ့ ထုတ်ဝေသည်။

ပုံနှိပ်ခြင်း

၂၀၂၅ ခုနှစ် ၊ ဩဂုတ်လ အုပ်ရေ - ၅၀၀

ထုတ်ဝေသူ

ဦးရဲမြတ်အောင် (၀၃၂၅၃) ညွှန်ကြားရေးမှူး
တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးများကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဦးစီးဌာန

ပုံနှိပ်သူ

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊
ပုံနှိပ်ရေးနှင့်ထုတ်ဝေရေးဦးစီးဌာန

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏
အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ
ဥပဒေ သွက်စိုဒ္ဒါရေင်တ္ၚုင် အခေါ်င်အရာ
ကောန်ဍုင်အရင်ဂမ္ၚိုင်

(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၈။)

(လ္ၚောင်ဥပဒေ–၈ က္ဒတ်ထဝ်ကၠိုန်ဍုင် သ္ကာံ ၂၀၁၅)

၁၃၇၆ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်

၁၃၇၆– သ္ကာံ ဂိတုဖဝ်ရဂိုန် (၇) မံက်

(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်)

(သ္ကာံ ၂၀၁၅ ဂိတုဖေဝ်ဖဝ်ဝါရီ ၂၄)

မာတိကာ

လှေုင်	ပရူပရာ	မုက်လိက်
၁။	အခန် (၁) ယှုကောုံ တင်ခမံက်ထွးအခိပွါယ်	၁
၂။	အခန် (၂) တင်ရန်တှုအ်ဂမှိုင်	၃
၃။	အခန် (၃) အခေါင်အရာကောန်ဂကူကောန်ဉူင်အရင် မကလိဂွံပိုင်ဂမှိုင်	၄
၄။	အခန် (၄) ပွမဒက်ပတန်ဌာနဝန်ဇှော် ကောုံ ခါန်ကွက်ဝန်ဇှော်ကှိုန်ဉူင်	၇
၅။	အခန် (၅) တာလှိုင်ဌာနဝန်ဇှော် ကောုံ အခေါင်အရာကြောန်ဂွံဂမှိုင်	၉
၆။	အခန် (၆) ပွမစိုဒ္ဒါမင်မွဲအခေါင်အရာကောန်ဉူင်အရင်	၁၃
၇။	အခန် (၇) တင်တာဒ္ဒါဂမှိုင်	၁၇
၈။	အခန် (၈) ဒုဟ်ဒဏ်ဂမှိုင်	၁၇
၉။	အခန် (၉) နာနာ	၁၈

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အခန်း(၁) အမည်နှင့်အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်	၁
၂။	အခန်း(၂) ရည်ရွယ်ချက်များ	၃
၃။	အခန်း(၃) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ	၄
၄။	အခန်း(၄) ဝန်ကြီးဌာနဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ခန့်အပ်ခြင်း	၇
၅။	အခန်း(၅) ဝန်ကြီးဌာန၏တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ	၉
၆။	အခန်း(၆) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း	၁၃
၇။	အခန်း(၇) တားမြစ်ချက်များ	၁၇
၈။	အခန်း(၈) ပြစ်ဒဏ်များ	၁၇
၉။	အခန်း(၉) အထွေထွေ	၁၈

ဥပဒေ သွက်စီႇဒ္ဒါရေင်တျုႇင် အခေါင်အရာကောန်ဍျုႇင်အရင်ဂမျိုႇင်
(လှေင်ဥပဒေ–၈ ကုႇတ်ထဝ်ကိုန်ဍျုႇင် သ္နာံ ၂၀၁၅)
၁၃၇၆–သ္နာံ ဂိတုႇဖဝ်ရဂိုႇန် (၇) မံက်
(သ္နာ ၂၀၁၅ ဂိတုႇဖေဝ်ဖဝ်ဝါရီ ၂၄)
ကုႇတ်ထဝ်ကိုန်ဍျုႇင် ချူႇခွံသ္ပလဝ်ဒတန် ဥပဒေဝ္ဂံရောင်။

အခန် (၁)

ယှုႇ ကေှ္ာံ တင်ဓမံက်ထွးအစိပ္ပါယ်

၁။ ဥပဒေဝ္ဂံ ဥပဒေ သွက်စီႇဒ္ဒါရေင်တျုႇင် အခေါင်အရာကောန်ဍျုႇင် အရင် ဂမျိုႇင် သ္ဒးကော်ခ်ရောင်။

၂။ ခပ်ကိုႇဥပဒေဝ္ဂံတဲႇအရေဝ်အခြာ မပါလုႇပ်သုဝ်ဏာံဂမျိုႇင် အစိပ္ပါယ် အတိုႇင်ဓမံက်ထွးလဝ်ဂှ် သ္ဒးဒုႇင်ကေတ်စရောင်။

(က) ကောန်ဍျုႇင်အရင်ဟီုႇဂှ်– ကိုန်ဍျုႇင်ဏာံဂှ်နကိုႇကိုန်ဍျုႇင် တမ် မူႇလ သ္ပစုတ်သမ္တိတဲႇ ဂကူႇမဒုံင်တန်တ်ကျုႇင် ဟွံသရှုႇင် ပိုႇတ်သ္ကုႇတ် တအ်မဒှ်ရ။ ပ္ုကိုႇအရေဝ်ဝေါဟာဏာံဂှ် ညးဂွံ အခေါင် သ္ပကောန်ဍျုႇင်ကိုႇ ကောန်ဍျုႇင်ကၠုႇ ဟွံပါလုႇပ်ရ။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ
(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၈။)
၁၃၇၆ ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်
(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်)

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် ဤဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

အခန်း (၁)
အမည်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်

၁။ ဤဥပဒေကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

၂။ ဤဥပဒေတွင်ပါရှိသော အောက်ပါစကားရပ်များသည် ဖော်ပြပါအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်စေရမည်−

(က) **တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ**ဆိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ပင်ရင်းနိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်၍ စဉ်ဆက်မပြတ် နေထိုင်ခဲ့ကြသော လူမျိုးများကိုဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် နိုင်ငံသား ပြုခွင့်ရသူများနှင့် ဧည့်နိုင်ငံသားများ မပါဝင်။

(ခ) ဍာနဝန်ဇ္ၚော်ဟိုက် အတိုၚ်ဥပဒေဝွံ မဒက်ပတန်လဝ် ဍာနဝန်ဇ္ၚော် ပရေၚ်အရာကောန်ဍုၚ်အရၚ်ဂမၠိုၚ် အလို အသီ ကိုန်ဍုၚ် ကော်ခ်စရ။

(ဂ) ဝန်ဇ္ၚော်ကိုန်ဍုၚ်ဟိုက် အတိုၚ်သရိုၚ်သ္ၚောဝ် ဥပဒေဒက် ပတန် ဍုၚ်သမ္ဗတကိုန်ဍုၚ်ဂှ် နကဵုတၚ်တုပ်စိုတ် ကူတ် ထဝ်ကိုန်ဍုၚ် ဒက်ပတန်ကဵုလဝ်တာလျိုၚ် ဍာနဝန်ဇ္ၚော် ပရေၚ်အရာကောန်ဍုၚ်အရၚ် ဝန်ဇ္ၚော်ကိုန်ဍုၚ် မဒှ်ရ။

(ဃ) ဍာနဝန်ဇ္ၚော်– ရးဒေသဇ္ၚော် (ဟွံသေၚ်) တ္ၚဵုရး– ဟိုက် အတိုၚ်သရိုၚ်သ္ၚောဝ်ဥပဒေဒက်ပတန် ဍုၚ်သမ္ဗ ကိုန် ဍုၚ်ဂှ် နကဵုတၚ်တုပ်စိုတ် ကူတ်ထဝ် ရးဒေသဇ္ၚော် (ဟွံသေၚ်) တ္ၚဵုရး– သွက်ဂွံရေၚ်တၠုၚ် ကိစ္စပရေၚ်အရာ ကောန်ဍုၚ်အရၚ်တဲ့ ဒက်ပတန်ကဵုလဝ် တာလျိုၚ်ဍာန ဝန်ဇ္ၚော် မဒှ်ရ။

(င) ဝန်ဇ္ၚော် ရးဒေသဇ္ၚော် (ဟွံသေၚ်) တ္ၚဵုရး–ဟိုက် အတိုၚ် သရိုၚ် သ္ၚောဝ်ဥပဒေဒက်ပတန်ဍုၚ် သမ္ဗတကိုန်ဍုၚ် နကဵုတၚ် တုပ်စိုတ်ကူတ်ထဝ် ရးဒေသဇ္ၚော် (ဟွံသေၚ်) တ္ၚဵုရး– ဒက်ပတနကဵုလဝ် တာလျိုၚ်ဝန်ဇ္ၚော်– ဍာနဝန် ဇ္ၚော် ပရေၚ်အရာ ကောန်ဍုၚ်အရၚ် ရးဒေသဇ္ၚော် (ဟွံသေၚ်) တ္ၚဵုရး မဒှ်ရ။

(ခ) **ဝန်ကြီးဌာန**ဆိုသည်မှာ ဤဥပဒေအရဖွဲ့စည်းသည့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ရေးရာဝန်ကြီးဌာနကို ဆိုသည်။

(ဂ) **ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး** ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းတာဝန် ပေးအပ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးကို ဆိုသည်။

(ဃ) **တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာန** ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်သော ဝန်ကြီးဌာနကို ဆိုသည်။

(င) **တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီး** ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်သော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၏ ဝန်ကြီးကို ဆိုသည်။

(ခ) ပရေင်အရာကောန်ဍုၚ်အရေင်ဟိုဂှ် ပရေင်အရာကိစ္စ စပ် ကီု အရေဝ် လိက်ပတ် အနုပညာ ယေန်သၠာင် အခိုက်ကၠာ ပြဝေဏီ၊ ဘာသာရှ်သှ်၊ အာဲကၟာဲဝင်၊ အရေင် ဓိုဟ်လလံ မပ္တံကီုအခေါင်အရာ သွက်ကလိဂွံ ပ္ဍဲသဇိုင် သၠောဝ်ဥပဒေ ဒက်ပတန်ဍုၚ် ကောံ ပရေင်ဖေါအ်ပြေဝ် တ်တက်ဘဝမှိဟ် မဒှ်ရ။

အခန် (၂)

တင်ရန်တုအ်ဂမှိုင်

၃။ တင်ရန်တုအ် ဥပဒေဝွံ အတိုင်သုဝ်ဏံ မဒှ်ရ။

(က) ကောန်ဂကူ ကောန်ဍုၚ်အရေင်သီုဖအိုတ် သွက်ကလိဂွံ အခေါင်အရာတုပ်သုဟ်ကီုကောန်ဍုၚ်ဂမှိုင်။

(ခ) ကောန်ဍုၚ်အရေင်သီုဖအိုတ် ဗွဲဍုက်ဍေက်သၠိုက်ဆာန် ဒှ်သဇိုင်ကီုနကီုစိုတ်ဓါတ်ဆာန်ကုန်ဍုၚ်ဇေတ်ဇေတ် သွက်ဂွံ ပံင်ပကောံတန်တ်မံင်အာ မွဲကရောံမွဲစွံ လ္ပိုန် ထာဝရ။

(ဂ) အရေဝ်၊ လိက်ပတ်၊ ယေန်သၠာင်၊ အခိုက်ကၠာပြဝေဏီ၊ အနုပညာ၊ လက်သဏ်ကောန်ဂကူကီု အာဲကၟာဲဝင် ကောန်ဍုၚ်အရေင်တအ်ဂှ် ညံင်သ္ဂောံစမံက် ထိင်ဒက်မင် မွဲ တ်တက်ဖေါအ်ပြေဝ်အာ။

(စ) **တိုင်းရင်းသားရေးရာ**ဆိုသည်မှာ တိုင်းရင်းသားတို့၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ သမိုင်းအမွေအနှစ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများ ရရှိရေးတို့အပါအဝင် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စသည့်ကိစ္စရပ်များကို ဆိုသည်။

အခန်း (၂)
ရည်ရွယ်ချက်များ

၃။ ဤဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်–

(က) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအားလုံး တန်းတူညီမျှသောနိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများ ရရှိစေရန်။

(ခ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုဖြင့် စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓါတ် အခြေခံ၍ ထာဝစဉ်အတူတကွ လက်တွဲနေထိုင်ကြစေရန်။

(ဂ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း၊ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာ နှင့်သမိုင်းအမွေ အနှစ်တို့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်။

(ဃ) ကောန်ဂကူကောန်ညျှင်အရင် သို့ဖအို့တ် ပရေင်ကောံ ကော့ံ ညီသ္ဟတ်၊ ပရေင်သ္ဂိုက်ဆာန်ရ္ဍေ်သ္ဍေ်၊ ပရေင်ရို့ဗင် ထံက်ပင် ရေင်သ္ကအ် သ္ဍောံဖန်ဗဒ်တ်တက်အာ။

(င) ပရေင်ပညာ၊ ပရေထတ်ယ္ဟုက်၊ ပရေင်ပို့န်ဒြပ်၊ ပရေင် ဂုံင်ဍာန်အာကျုင် ဆက်စ္ဍောံကောန်ညျှင်အရင် ဖေါအ် ဗြဲဝ် တ်တက် မအောန်သဝ်တအ်ဂှ် သ္ဒက်ဂွံဖေါအ် ဗြဲဝ် တ်တက်အာ။

(စ) အခေါင်အရာမပါဒ္ဓုင် ပွံကို့သ္ဍောဝ်သ္ဍိုင်ဥပဒေ ဒက်ပ္တန် ညျှင်ဂမ္ဘိုင်ဂှ် ကောန်ညျှင်အရင်သို့ဖအို့တ် သ္ဒက်ကလိဂွံ ညို့က်ညို့က် ပေင်ပေင်။

အခန် (၃)

အခေါင်အရာကောန်ဂကူကောန်ညျှင်အရင် မကလိဂွံပို့င်ဂမ္ဘိုင်

၄။ ကောန်ဂကူကောန်ညျှင် အရေင်တအ်ဂှ် အတို့င်သ္ဍောဝ်သ္ဍိုင် ဥပဒေ သ္ပလဝ်ဒတန် ပရေင်ဂို့ကို့ကိုန်ညျှင်၊ ပရေင်ဥပဒေရ္ဍ် သ္ဂောံအုပ် လို့ ကော့ံ ပရေင်သာယျာစို့ဟ်လလံအရာပ်က္ဒာန် ဒ္ဂေတ်ရ္ဍ်ညးညျှင် က္ဒာန် ဟံဒစို့ဒစးမ္ဂး။

(ဃ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ ချစ်ကြည်လေးစားရေးနှင့် ရိုင်းပင်းကူညီရေးတို့ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန်၊

(င) တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု နည်းပါးနေသည့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး စသည်တို့ ပါဝင်သော လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊

(စ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အပြည့်အဝ ရရှိစေရန်။

အခန်း (၃)
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ

၄။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေး၊ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးနှင့် ရပ်ရွာအေးချမ်း သာယာရေး၊ ပြည်သူတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားအကျိုးငှာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေများနှင့်မဆန့်ကျင်လျှင်-

(က) အရေဝ် ဘာသာ သာသနာ လိက်ပတ် ယေန်သ္နာင် အခိုက်က္နာပြဲဝေဏီ အနူပညာ ကောန်ချူင်အရင်တအ် ဂှ် ဗွဲမဗုးဓး အခေါင်ရေင်တူင် ဒးနွံရောင်။

(ခ) အရေဝ်၊ လိက်ပတ်၊ ကောန်ချူင်အရေင်တအ်ဂှ် ဖွံလုက် ခက်ကိုမ္ဒုဝါဒ ပရေင်ပညာကိုန်ချူင်မ္ဂး အခေါင်ဗ္တောန် ကို၊ အခေါင်ဗ္တောန်ကေတ် ဒးနွံရောင်။

(ဂ) နကိုယေန်သ္နာင်အခိုက်က္နာပြဲဝေဏီ ကောန်ချူင်အရင် သွက်ဂွံရေင်တူင်ကောန်ဗဒှ်အာ အသေအဟာန်မစပ်ကို တ္ငဲပြဲ၊ တ္ငဲတောင်တအဂှ် ဗွဲမဗုးဓး အခေါင်ကောန်ဗဒှ် ဒးနွံရောင်။

(ဃ) ရန်ကိုလိက်ပတ် အနူပညာကောန်ချူင်အရင်သ္ဂောံဂတာပ ခေတ်တတက်တဲ အခေါင်ဖန်ဗဒှ်ဓမံက်ပတိတ်ကို စပ်ကို ကိစပရေင်ယေန်သ္နာင်အခိုက်က္နာပြဲဝေဏီတ ဗွဲမဗုးဓး အခေါင်ကောန်သူတေသနဓမံက်ပတိတ်ကို ဒးနွံရောင်။

(င) အခေါင်ဗ္တောန်ကတ်ပညာ၊ အခေါင်လှ်ိလ္ဒတ်ပရေင်ထတ် ယုက်နကိုဂၣုဂဗ၊ အခေါင်ကလိဂွံကမ္ဒောန်ကောန်စိုတ် ကော့ံ ပုဲကိစ္စပရေင်ပိုန်ဒြပ်ဂှ် အခေါင်အရာကလိဂွံမတုပ သုဟ် ဒးနွံရောင်။

(စ) ပရေင်ပညာဂၣုဂဗအခိုက်ကောန်ချူင်အရင် ညံင်ဖွံကေုံ ဗဒန်အာ အခေါင်ရေင်တူင် ပွမထိင်ဒဝ်ဓမံက်ပတိတ် ဖေါအ်ပြေဝ်တတက် ဒးနွံရောင်။

(က) မိမိတို့၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာသာသနာတို့ကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

(ခ) မိမိတို့၏စကား၊ စာပေတို့ကို နိုင်ငံတော်၏ပညာရေးမူဝါဒကို ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ သင်ကြားခွင့်နှင့် သင်ယူခွင့်ရှိသည်။

(ဂ) မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ဆောင်ရွက်သော အခမ်းအနားများနှင့် နေ့ထူးနေ့မြတ်များကို လွတ်လပ်စွာ ကျင်းပခွင့်ရှိသည်။

(ဃ) မိမိတို့၏စာပေနှင့်အနုပညာတို့ကို ခေတ်မီတိုးတက်စေရန်တီထွင်ကြံဆဖော်ထုတ်ခွင့်နှင့်ယဉ်ကျေးမှုကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လွတ်လပ်စွာ သုတေသနပြုဖော်ထုတ်ခွင့်ရှိသည်။

(င) ပညာသင်ကြားခွင့်၊ ဆေးကုသခွင့်၊ အလုပ်အကိုင်ရပိုင်ခွင့်နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် တန်းတူညီမျှသော အခွင့်အရေးများ ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(စ) မိမိတို့၏ ရိုးရာတိုင်းရင်းဆေးပညာများ တိမ်ကောပပျောက်မှု မရှိစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

(ဆ) အဲၵုာ်ဝၚ်တြော်တြဟ် ကောန်ဍုၚ်အရင်တအ်ဂှ်အခေါၚ် စ္ဂိုဒ္ဒါထိၚ်ဒက် မၚ်မွဲ ရေၚ်တ္ဂုၚ် ဒးနွံရောၚ်။

(ဇ) ပွံသ္ဂိုၚ်ဥပဒေဒက်ပတန်ဍုၚ်ဂှ် လုိဟ်မိဟ်စုတ်ပိုၚ်ခြာ နွံ ဍိုက်ပေၚ်မ္ဂး ပွံကိုပ္တန်သ္ဘာဝ်ဥပဒေစပ်ကိုဒေသရးဍော် (ဟွံသေၚ်) တ္ဂိုရးကော်ံ ဍာန်ဒေသမဂွံ အခေါၚ်အုပ်စုပ် အလိုဇကုတအ်ဂှ် နကိုညးဍး ကောန်ဍုၚ်အရေၚ်ဂမ္ဂိုၚ် သ္ဂောံပါလုပ်မာန် အခေါၚ် ရေၚ်တ္ဂုၚ်ဒးနွံရောၚ်။

(ဈ) အတိုၚ်မ္ဂောံပိုဒ်ပါ (ဇ)– ပွံကိုပရေၚ်ပ္တန်သ္ဘာဝ်ဥပဒေ ဒေသရးဍော် (ဟွံသေၚ်) တ္ဂိုရးကော်ံ ဍာန်ဒေသမဂွံ အခေါၚ်အုပ်စုပ် အလိုဇကုတအ်ဂှ်ယဝ်ရ သဒ္ဂှ်ကောန် ဍုၚ်အရင်အခေါၚ်သ္ဂောံ ပါလုပ်ညးဍး– ပွံဒေသရးဍော် (ဟွံသေၚ်) တ္ဂိုရးကော်ံ ဍာန်ဒေသမဂွံအခေါၚ်အုပ်စုပ် အလိုဇကုတအ်ဂှ်– ဗွဲအစိက သွက်ဂွံရေၚ်တ္ဂုၚ်ပရေၚ် အရာကောန်ဍုၚ်အရင်ဇကုမာန် နကိုညးဍးကောန်ဍုၚ် အရင်အခေါၚ်ပါလုပ် ဒးနွံရောၚ်။

(ည) လ္ၚုၚ်ဒဒ္ဂှ်ဝၚ်ကောန်ဍုၚ်အရင်တအ်ဂှ် အခေါၚ်စမံက်ပ တိတ် ကိုအခေါၚ်စ္ဂိုဒ္ဒါမၚ်မွဲအဲၵုာ်ဝၚ်တြော်တြဟ်အတိုၚ် ညိသုဟ် ကသ္ဘာဝ်ဥပဒေ ဒးနွံရောၚ်။

(ဆ) မိမိတို့၏ ရေးဟောင်း အမွေအနှစ်များကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့် ရှိသည်။

(ဇ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သတ်မှတ်သော လူဦးရေရှိပါက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ဥပဒေပြုရေးတွင် မိမိတို့ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

(ဈ) ပုဒ်မခွဲ (ဇ) အရ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ဥပဒေပြုရေးတွင် ကိုယ်စားလှယ် ပါဝင်ခွင့် ရရှိသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးဖြစ်လျှင် ထိုတိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အဓိကအားဖြင့် ထိုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ခွင့်ပြုရမည်။

(ည) မိမိတို့ တိုင်းရင်းသားများ၏ သမိုင်းဖြစ်စဉ်များကို ထုတ်ဖော်ခွင့်နှင့် အမွေအနှစ်များကို ဥပဒေနှင့်အညီ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခွင့် ရှိရမည်။

အခန် (၄)

ပွ့မဒက်ပတန်ဍာနဝန်ဇှေ်ာ ကျော့ံ ခါန်ကှက်ဝန်ဇှေ်ာကိုန်ချ့ူင်

၅။ အပုဲ့ကို့တိဍှ်ဒေသကောန်ချ့ူင်အရင်တအ်ဂှ် ကမှော့န်ဖေါအ်ဖြေဝ် တ်ာတက်ဂမ္ုင်၊ ကမှော့န်ဇှေ်ာသွက်ဂွံခမံက်ဂမို့ူင်၊ ပရေင်ကမှော့န် ပို့န် ဒြပ်ဂမို့ူင်၊ ကမှော့န်ပတိတ်သု့င်ခေါဲသယံဇာတသဘာဝဂမို့ူင်–ရေင်တုူ့င် ခမံက်ရှုပ်ရှမ့း ပရှုပရာကိစ္စကမှော့န်ဇှေ်ာတအ်ဂှ် ဒစးဒု့င် ဖျေံထွးကို့သဏိ ဖွဲ့ညို့က်ပေင်ခေ့်သှေ့ာတ် ကု့ကောန်ချ့ူင်အရင်မတန်တ် ဒုံင်ဍာန်ဂှ်တဲ့ သွး ပညီပညပ်ရေင်တုူ့င်အာရောင်။

၆။ သမ္ဘတကိုန်ချ့ူင်ဂှ် ဖွဲ့မဖြို့ဟ်နက် သွက်ဂွံရေင်တုူ့င်ပရေင်ကိစ္စဝ် ကို့ ကောန်ချ့ူင်အရင်မာန်တဲ့ နကို့တင်တု့ပ်စို့တ် ကုတ်ထဝ်ကိုန်ချ့ူင်သွး ဒက်ပတန်ကို့ဍာနဝန်ဇှေ်ာပရေင်အရာကောန်ချ့ူင်အရင်ရောင်။

၇။ သမ္ဘတကိုန်ချ့ူင်ဂှ်–

(က) သွက်ဂွံကို့ တာလျို့င်ခါန်ကှက် နဒဲ့်ဝန်ဇှေ်ာကိုန်ချ့ူင် ပရေင် အရာကောန်ချ့ူင်အရင်တဲ့ ပုဲ့ကို့ညးခွ့းကုတ်ထဝ် ဂမို့ူင်ဒှ်ဒှ်၊ ညးခွ့းကုတ်ထဝ်ဟွံသေင်ဒှ်ဒှ်၊ ပှူကို့မညို့က်ပေင် ကို့ဍှ်ဒကောဝ် ခုတ်ပို့င်ခြာလဝ် အတို့င်ပုဲ့သှေ့ာဝ်သဇို့င် ဥပဒေဒက်ပတန်ချ့ူင် မှော်ံပို့ဒ် (၂၃၂) မှော်ံပို့ဒ်ပါ် (က) ရို့စ်ပို့န်ပှော့ပ်စရင်ယှူ့ဇရေင် ကုတထဝ်ကိုန်ချ့ူင်တဲ့ သွး ကေတ်တင်တု့ပ်စို့တ်ရောင်။

အခန်း (၄)
ဝန်ကြီးဌာနဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးခန့်အပ်ခြင်း

၅။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဒေသအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ စီမံကိန်းကြီးများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝသယံဇာတထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းလုပ်ငန်းများအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက စီမံကိန်းအကြောင်းအရာများကို သက်ဆိုင်ရာ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအား ပြည့်စုံတိကျစွာ ကြိုတင်ချပြအသိပေး၍ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၆။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာကိစ္စရပ်များကို အလေးထားဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာဝန်ကြီးဌာနကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။

၇။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည်-

(က) ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ရေးရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ်ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရန် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များထဲကဖြစ်စေ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်သူများထဲက ဖြစ်စေ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၃၂၊ ပုဒ်မခွဲ(က)ပါ အရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်နှင့် ပြည့်စုံသော သင့်လျော်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်၍ ယင်း၏ အမည်စာရင်းကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းလျက် သဘောတူညီချက် ရယူရမည်။

(ခ) နဒှ်ဝန်ဓ္နော်ကိုန်ဍျှင် သ္ဂက်ဂွံကို့တာလျိူင် ခါန်ကွ့က်ဂှ် တင်တုပ်စို့တ်ကုတ်ထဝ်ကိုန်ဍျှင်ဟွံဂွံမ္ဂး နွံးပူ့ဂို့ဂှ် အခေါင် ထပ်ပ္တိုန်ပြောပ်စရင်တို ဇရေင်ကုတ်ထဝ်ကိုန်ဍျှင် ဒးနွံ ရောင်။

(ဂ) ပူ့ဂို့မဂွံလဝ်တင်တုပ်စို့တ် ကုတ်ထဝ်ကိုန်ဍျှင်ဂှ် နဒှ်ဝန် ဓ္နော် ကိုန်ဍျှင် ဒးကို့တာလျိူင်ခါန်ကွ့က်အာရောင်။

၈။ ဝန်ဓ္နော်ကိုန်ဍျှင်ဂှ် ဒးဒှ့င်တာလျူင် သမ္ဘတကိုန်ဍျှင်ရောင်။ အာယှုက်ကာလညးတာလျိူင်ဝန်ဓ္နော်ကိုန်ဍျှင်ဂှ် ဗွဲဗ္ဂတ်မ္ဂး အတို့င် အာ ယှုက်ကာလ သမ္ဘတကန်ဍျှင် မဒှ်ရ။

(ခ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးရန် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက် မရရှိပါက ယင်းပုဂ္ဂိုလ်အစား အမည်စာရင်းသစ်ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ ထပ်မံတင်သွင်းခွင့်ရှိ သည်။

(ဂ) ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက် ရရှိပြီးသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အား ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးရမည်။

၈။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် နိုင်ငံတော်သမ္မတအား တာဝန်ခံရမည်။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ ရာထူးသက်တမ်းသည် သာမန်အားဖြင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ရာထူးသက်တမ်းအတိုင်း ဖြစ်သည်။

အခန် (၅)

တာလျိုၚ်ဍာနုဝန်ဓၞာ် ကေုာံ အခေါၚ်အရာကောန်ဂွံဂမၠိုၚ်

၄။ တာလျိုၚ်ကေုာံ အခေါၚ်အရာကောန်ဂွံဂမၠိုၚ်တအ်ဂှ် အတိုၚ်သၞဝ် ဝွံ မဒှ်ရ။

(က) အတိုၚ်တၚ်ရန်တၞအ်ဥပဒေဝွံ သွက်ဂွံရေၚ်တၠုၚ်ဓမံက်အာ ရုပ်ရဲမာန် ဖျေံအာမၠုဝါဒ ကေုာံ လေုၚ်ပရေၚ်က မၠောန်ဂမၠိုၚ်။

(ခ) အတိုၚ်တၚ်နၚ်မပါလုပ် ပ္ဍဲသၞောဝ်သဒိုၚ်ဒက်ပတန်ညုၚ် ကေုာံ ဥပဒေဝွံ– အခေါၚ်အရာကောန်ညုၚ်အရေၚ်ဂမၠိုၚ်ဂှ် ဗွဲညီသုဟ် ကိုဥပဒေ– ဗွဲမချိုက်ပေၚ် သ္ဂောံကလိဂွံ ဒုၚ်စသိုၚ်မာန် သွက်ဂွံစိုဒ္ဒါရေၚ်တၠုၚ်အာ။

(ဂ) အရေဝ်၊ လိက်ပတ်၊ အနုပညာ၊ ယေန်သ္ဂာၚ်၊ အခိုက်က္ဂာပြဝေဏီ ကောန်ညုၚ်အရေၚ်တအ်ဂှ် သ္ဂောံမင်မွဲထိၚ်ဒက်ကေုာံ သ္ဂောံဖေါအ်ဗြေဝ်တ်တက်အာဂှ် သွက်သ္ဂောံရေၚ်တၠုၚ်အာ၊ ဝၚ် ကေုာံအာဲကၠာဲဗြဴဗြဟ်ဂမၠိုၚ်တအ်ဂှ် သ္ဂောံဂိုက်ဂၠာဲ ဓမံက်ကေုာံ မၚ်မွဲထိၚ်ဒက်အာဂှ် သွက်ဂွံရေၚ်တၠုၚ်အာ။

အခန်း (၅)

ဝန်ကြီးဌာန၏ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ

၉။ ဝန်ကြီးဌာန၏တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-

(က) ဤဥပဒေပါ ရည်ရွယ်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ခြင်း၊

(ခ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေနှင့်အညီ အပြည့်အဝ ရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊

(ဂ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းတို့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သမိုင်းနှင့် ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ် တို့ကို စူးစမ်းရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဃ) ပရေၚ်ညိသုဟ်၊ ရှေ်သှေ်ဆာန်ကိုန်ကုောံ ရိုဗၚ်ထံက်ပၚ် ကောန်ဍုၚ်အရၚ် သ္ဂံတန်ဒှ်တ်တက်အာဂှ် သွက်ဂွံ ရေၚ် တုၚ်အာ။

(င) ပရေၚ်ပညာ ပရေၚ်ထတ်ယုက် ပရေၚ်ပိုန်ဒြပ် ပရေၚ် ဆက် ဇုောံဂုံၚ်ဍာန် မပ္တံကဵု ပရေၚ်ကမှောန် ဘဝမှိုဟ် သ္ဂံသုၚ် ပ္ဍိုန်ကဵုကောန်ဍုၚ်အရၚ် ဖေါအ်ဗြဲဝ်တ် တက် မအောန်သဝ် ဒုံၚ်တအ်ဂှ် ညံၚ်သ္ဂံဖေါအ်ဗြဲဝ် တ်တက်အာ ဍာပ်သွာၚ်ဇၞိ ဂုံၚ်မာန် သွက်ဂွံရေၚ်တုၚ် အာ။

(စ) ကောန်ဂကူမွဲဂကူကဵုမွဲဂကူကဵု (ဗှွံသေၚ်) ကောန်ဍုၚ်အ ရၚ် မွဲဂကူကဵုမွဲဂကူကဵု ဘာသာ သာသနာတ္ၚဟ်သအာၚ် ကဵု ဂိဍ္ဍေဝ်လုက်ခေက်ဟုဲမွဲသာ် အရေဝ် ဘာသာ လိက် ပတ် ယေန်သ္ၚာၚ် အခိုက်က္ၚာပြဝေဏီ ဇကုမသေ္ၚံသ္ၚ်သိုက် ဆာန် တအ်ဂှ် ဗွံမဗုးဓး သွက်ဂွံရေၚ်တုၚ်အာ။

(ဆ) အခေါၚ်အရာကောန်ဍုၚ်အရၚ်တအ်ဂှ် ဗွံမကိတ်ညိသုဟ် ကဵု ဥပဒေညံၚ်သ္ဂံစိုပ်တရ် သွက်ဂွံစိုဵဒ္ၚာအာ။

(ဇ) စပ်ကဵုပ္ဍမကယျာန်ဝဝါတ်ဒှ်ပဋိပက္ခ အကြာကောန်ဍုၚ်အ ရၚ် မွဲကဵုမွဲကဵု အကြာဂကူမွဲကဵုမွဲကဵု ပံၚ်စပ်ပညိပညပ်တုဲ သွက် သ္ဂံဂုဲအာသွဟ်မာန် ရေၚ်တုၚ်အာ။

(ဃ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း စည်းလုံး ညီညွတ်ရေး၊ ချစ်ကြည် လေးစားရေးနှင့် ရိုင်းပင်းကူညီရေး တို့ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(င) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နည်းပါးသော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ၏ လူမှုဘဝ မြင့်မားရေးအတွက် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေး စသည့်လုပ်ငန်းရပ်များ ဘက်စုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(စ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအချင်းချင်းကို လည်းကောင်း၊ အခြား ဘာသာသာသနာကို လည်းကောင်း ထိခိုက်နစ်နာမှု မရှိစေဘဲ မိမိ ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည့် စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာသာသနာ နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဆ) တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးကို ဥပဒေနှင့် အညီ ထိရောက်စွာ အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊

(ဇ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအကြား ဖြစ်ပွားသည့်အငြင်းပွားမှု နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် ဖြေရှင်းခြင်း၊

(ဈ) ကိစ္စစပ်ကို့ပရင်ကောန်ဍျုင့်အရင် ဖေါအ်ပြေဝ်တ်တက် ဓှာပ်သွာင်ဓီဂုံင်တဲ့ သွက်ဂွံရင်တျုင့်ကောန်အာပရင် ကမှောန်သု့တေသန။

(ည) အရေဝ်၊ လိက်ပတ်၊ အနု့ပညာ၊ ယေန်သှာင် အခို့က်ကှာ ပြဝေဏီ ကောနဍျုင့်အရင် လဟ်အောန်တ်ကြပ်ညောန် မကေုံခှင်ဒုံင်တအ်ဂှ် စမံက်ပ္တိတ် ထိင်ဒက် မင်မွဲကော့ံ သွက်ဂွံဖေါအ်ပြေဝ်တ်တက်အာဂှ် သွက်ဂွံရင်တျုင့်အာ။

(ဋ) ပရင်ကိစ္စစပ်ကို့ဥပဒေဝွံ ပညိပညပ်ကု့ဍာနအလို့အသိ မဆောင်စပ်ဂမို့ုင် ကော့ံ ဂကောံအလို့အသိဂမို့ုင်တဲ့ သွက်ဂွံ ရင်တျုင့်စမံက်အာရှု့ပ်ရ်။

(ဌ) နကို့ဂကောံအလို့အသိကိုန်ဍျုင့်ဒှ်ဒှ်၊ နကို့သှာဝ်ဥပဒေမွဲ မွဲ ဒှ်ဒှ် မကို့လဝ်တာလျို့ုင်ကမှောန်ပရင် ကောန်ဍျုင့်အ ရင် တအ်ဂှ် သွက်ဂွံရင်တျုင့်အာ။

၁၀။ ဍာနဝန်ဇှော်ဂှ် ညးယိက်ဝန် ဂကောံနာနာပရင်အရာကောန် ဍျုင့် အရင် မန္ဒံပိုက်ဂမို့ုင်တအ်ဂှ် နကို့တင်တု့ပ်စို့တ် ဂကောံအလို့အသိ ကုန်ဍျုင့် သ္ဒးဒက်ပတန်ရင်တျုင့်အာရောင်။

(ဈ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေမည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုတေသန လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ည) လူနည်းစုဖြစ်သော၊ ကွယ်ပျောက်လုနီးပါး ဖြစ်နေသော တိုင်းရင်းသား မျိုးနွယ်စုများ၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းတို့ကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဋ) ဤဥပဒေပါကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာန၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဌ) ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ကဖြစ်စေ၊ ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရဖြစ်စေ ပေးအပ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၁၀။ ဝန်ကြီးဌာနသည်လိုအပ်သည့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများရေးရာ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၁။ ဍာနဝန်ဍှော်ဂှ် သွက်ဂွံရေင်တျူင်ပရေင်အရာကိစ္စ ကောန်ညျူင်အရေင် မွဲစို့ပ်တရ် အံင်ဍှုးမာန် နွံပိုက်မွုး ပညီပညပ်ကို့ဍာနဝန်ဍှော်ကိုန်ညျူင် တှုဟ်သအာင်တဲ့ ကမ္မတီကို့ဂကောံကမျောန်တအ်ဂှ် ဒက်ပတန်မာန်တဲ့ တာလျျူင်ကမျောန်ကမ္မတီကို့ဂကောံတအ်ဂှ်လေဝ် သွုးစုတ်ပိုင်ခြာကို့ မွဲစွံဒတဲ့ရောင်။

၁၂။ ဍာနဝန်ဍှော် ဒေသရးဍှော် (ဖုံသေင်) တွို့ရးတအ်ဂှ်ညးယို့က်ဝန်ဂကောံနာနာ ဆောင်စပ်ကို့ပရေင်အရာကောန်ညျူင်အရေင်သုဝ်တဲဍာန မနွံပိုက်ဂမျူင်တအ်ဂှ်နကို့တင်တုပ်စို့တ်ဒေသရးဍှော် မဆောင်စပ် (ဖုံသေင်) အလို့အသတွို့ရး သွုးဒက်ပတန်ရေင်တျူင်အာရောင်။

၁၃။ ဍာနဝန်ဍှော် ဒေသရးဍှော် (ဖုံသေင်) တွို့ရးဂှ် သွက်ဂွံစမံက်ရုပ်ရ် ရေင်တျူင်အာ ကိစ္စပရေင်အရာကောန်ညျူင်အရေင် မဆောင်စပ်ဂမျူင်တဲ့ ပုဲစရေင်ဩန်ကျော်ဂွံရပ် ဒေသရးဍှော် (ဖုံသေင်) ဂကောံအလို့အသီတွို့ရးဂှ် ဍာပ်သှုံသွုးချျူခြောဲစုတ်လဝ်ရောင်။

၁၁။ ဝန်ကြီးဌာနသည် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို ထိရောက်အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်ပါက ကော်မတီနှင့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များကို သက်ဆိုင်ရာ အခြားပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ ဖွဲ့စည်းနိုင်ပြီး ယင်းတို့ကိုဖွဲ့စည်းပါက လုပ်ငန်းတာဝန်များကို တစ်ပါတည်းသတ်မှတ်ပေးရမည်။

၁၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာနသည် ယင်း၏ လက်အောက်တွင် လိုအပ်သည့် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၃။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ဝန်ကြီးဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားရေးရာကိစ္စရပ်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းတွင် နှစ်စဉ်ထည့်သွင်း ရေးဆွဲရမည်။

အခန် (၆)

ပွမစိုန္ဒဒါမင်မွဲအခေါင်အရာကောန်ဍုင်အရင်

၁၄။ ကောန်ဍုင်အရင်ဂမ္ဘိုင်ဂှ် ယဝ်ရအခေါင်အရာကောန်ဍုင်အရင် ဇကု ဂိလေင်ကျပောံမ္ဂးသွက်သ္ဂောံဂွံစိုန္ဒဒါမင်မွဲအာမာန် ပတိုန်ထွး ဇရေင် ဂကောံအလို့အသိဒေသရးဍော် (ဖှံသေင်) တ္ဂို့ရးမဆေင်စပ် တအ် မာန်ရောင်။

၁၅။ ဂကောံအလို့အသိဒေသရးဍော် (ဖှံသေင်) တ္ဂို့ရး–မဆေင်စပ် တအ်ဂှ် သ္ဂောံဒုင်ကေတ်တဲတင်ပ္တုန်ထွးအတိုင်မျှောံပိုဒ် (၁၄) မ္ဂးအခေါင် အရာကောန်ဍုင်အရင်ဂမ္ဘိုင် ဂိလေင်ကျပောံညံင်ဖှံမွဲ သွက်ဂွံ စိုန္ဒဒါမင် မွဲကို့မာန်။

(က) သ္ဒးပအပ်ကို့တာလျိုင် ဝန်ဍော်ပရေင်ကောန်ဍုင်အရင် ဒေသရးဍော် (ဖှံသေင်) တ္ဂို့ရး– မဆေင်စပ်တအ်ဂှ် ရောင်။

(ခ) အတိုင်မျှောံပိုဒ်ပါ (က) ပအပ်ကို့တာလျိုင်ဖှံမာန်မ္ဂး သ္ဒး ပအပ်ကို့တာလျိုင်ဝန်ဍော် ဂကောံအလို့အသိဒေသရး ဍော် (ဖှံသေင်) တ္ဂို့ရး မပြေပြိုင်ကိတ်ညိမွဲတုရောင်။

အခန်း (၆)
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏အခွင့်အရေး ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခြင်း

၁၄။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် မိမိတို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးပါက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ရရှိနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ထံ တင်ပြနိုင်သည်။

၁၅။ သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၄ အရ တင်ပြချက်ကို လက်ခံရရှိသည့်အခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးမှု မရှိစေရေး အတွက် လိုအပ်သည့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးရန်-

(က) သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ တာဝန်ပေးအပ်နိုင်ခြင်း မရှိပါက သင့်လျော်သည့် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးတစ်ဦးဦးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

၁၆။ အတိုင်မှော်ပိဒ် (၁၅) ဝန်ဍှော်မဒုင်ပအပ်ကို့တာလျိုင်ဂှ် –

(က) စပ်ကို့ကိစ္စပအပ်ကို့လဝ်တာလျိုင်ဇကုဂှ် အခေါင်အရာ ကောန်ဍုင်အရင် ဂိလေင်ကျပေါံ တ္ကိုဒ်မံင်နွံပှ်ဲ ဒးစိုဒ် စုတ် ရောင်။

(ခ) အတိုင်မှော်ပိုဒ် (ခ) စိုစုတ်တဲ့ ဆို့ဂဗဒးအခေါင်အရာ ကောန် ဍုင်အရင် ကျပေါံဂိလေင် တ္ကိုဒ်နွံမင်ရောင်မှ့ သွက်ဂွံစို့ ဒ္ဂါမင်မွဲကို့မာန် အတိုင်နွံပိုက် သိကိုပံင်ဗစပ် ကို့အတိုင်တင် သ္ဂုတ်သ္ဂာတ်ဂကောံအလို့အသိဒေသရး ဍှော် (ပှ်ံသေင်) တ္ဂို့ရးမဆောင်စပ်တအ်ကို့၊ ဌာနဝန် ဍှော် ဒေသရးဍှော် (ပှ်ံသေင်) တ္ဂို့ရးမဆောင်စပ်တအ် ဂမိုင်ကို့၊ ဌာနအလို့အသိ ဂမိုင်ကို့၊ ဂကောံအလို့အသိ ဂမိုင်က၊ ဂကောံကျိုက်ကျိုပ်ရး ဂွံအခေါင်အုပ်စုပ်အလို့ ဇကု (ပှ်ံသေင်) ဒေသဂွံအခေါင် အုပ်စုပ်အလို့ဇကု ဂမိုင်ကို့တဲ့ သွးရေင်တုင်အာရောင်။

၁၆။ ပုဒ်မ၁၅ အရ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသော ဝန်ကြီးသည်–

(က) မိမိအားတာဝန်ပေးအပ်သောကိစ္စရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးမှု ပေါ်ပေါက်ခြင်း ရှိမရှိ စိစစ်ရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ(က) အရ စိစစ်သည့်အခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးမှု ပေါ်ပေါက်ကြောင်း တွေ့ရှိပါက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရလည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ ဦးစီးအဖွဲ့များနှင့် လိုအပ်သလို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း၍လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဂ) အတိုင်မျောံပိုဒ်ပါ (ခ) ရေင်တ္ၠုင်မ္ဂး သ္ဂောံဂွံရှိုဖင်ထံက်ပင် ဌာနဝန်ဇ္ၞော်တ္ၞဟ်သအာင် အဆံင်ကိုန်ဍုင်ဂမ္ၠိုင်ကို နွံပိုက် မ္ဂးဇရေင်ဂကောံအလိုအသိဒေသရးဇ္ၞော် (ဖွံသေင်) တွိုရး– မဆေင်စပ်တအ်ကို၊ နူကိုဂကောံအလိုအသိဒေသရးဇ္ၞော် (ဖွံသေင်) တွိုရးမဆေင်စပ်တအ်မွဲက ဆံင်သ္ဒးပတိုန်ထ္ဝး ဇရေင် ဌာနဝန်ဇ္ၞော်ပရေင်အရာ ကောန်ဍုင်အရေင်ကိုန်ဍုင်ရောင်။

၁၇။ ဂကောံအလိုအသိဒေသရးဇ္ၞော် (ဖွံသေင်) တွိုရးတအ်ဂှ်အတိုင စပ်ကိုတင်ပ္တိုန်ထ္ဝး–မျောံပိုဒ် (၁၆)၊ မျောံပဒ်ပါ (ဃ)တုဲ လုတ်ဆိုဂဗဒး– နွံပိုက်ကို သ္ဂောံဂွံထံက်ပင်ဌာနဝန်ဇ္ၞော်အဆံင်ကိုန်ဍုင်ဂမ္ၠိုင်ကို၊ ဂကောံအလိုအသိဂမ္ၠိုင်ကိုမ္ဂး သ္ဒးပတိုန်ထ္ဝး ဇရေင်ဂကောံအလိုအသိ ကိုန်ဍုင်ရောင်။

၁၈။ ဌာနဝန်ဇ္ၞော်ဂှ် စပ်ကိုတင်ပ္တိုန်ထ္ဝးအတိုင်မျောံပိုဒ် (၁၆)၊ မျောံပိုဒ်ပါ (ဃ)– သိုဂုပ်ဆိုဂဗဒး– နွံပိုက်ကိုသ္ဒးဂွံထံက်ပင်ဌာနဝန်ဇ္ၞော်ကိုန်ဍုင်ဂမ္ၠိုင်ကို၊ ဌာနအလိုအသိဂမ္ၠိုင်ကို၊ ဂကောံအလိုအသိဂမ္ၠိုင်ကိုမ္ဂး သ္ဒးပ္တိုန်ထ္ဝးဇရေင်ဂကောံအလိုအသိကိုန်ဍုင်ရောင်။

(ဂ) ပုဒ်မခွဲ(ခ)အရ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ အခြားဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှုရရှိရန် လိုအပ်ပါက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့မှ တစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနသို့လည်းကောင်း တင်ပြရမည်။

၁၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၆၊ ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရ တင်ပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း များ၏ ပံ့ပိုးမှုရရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၁၈။ ဝန်ကြီးဌာနသည် ပုဒ်မ ၁၆၊ ပုဒ်မခွဲ(ဂ) အရ တင်ပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရ ဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှု ရရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၁၉။ ဝန်ရှော်ႇမဒ္ဒင်ႇပအပ်ကိုႇလဝ်တာလျိုင်ႇ အတိုင်ႇမျှော်ပိုဒ်ႇ (၁၅) ဂှ် ပုဲ ကိုႇ ကိစ္စဇကုႇ မွူးရေင်တျုင်ႇဂှ် စိုႇဒ္ဒါမင်မွဲကိုႇအခေါင်အရာကောန်ချုင်ႇအရင် ဟွံမာန်မ္ဂူး ခမံက်ထွူးဟိုႇတ်ဖိုႇဗွဲမညိုႇက်ပေင်တဲ့ သွုးတ္တိုႇန်ထွူးဂကောံ အလိုႇ အသီဒေသရုးရှော်ႇ (ဟွံသေင်) တ္ဂိုႇရုး–တအ်ရောင်။

၂၀။ ဂကောံအလိုႇအသီဒေသရုးရှော်ႇ (ဟွံသေင်) တ္ဂိုႇရုးတအ်ဂှ် ကိစ္စ ပ္တိုႇန် ထွူးလဝ်အတိုင်ႇမျှော်ပိုဒ်ႇ (၁၉) ဂှ် မဒ္ဒကိစ္စအဆံင်ကိုႇန်ချုင်ႇ သွုးရေင် တျုင်ႇရောင်။ သိုဂိုပ်ဆိုႇဂဗမ္ဂူး အတိုင်ႇနွံပိုက် သေ္ဂာံရေင်တျုင်ႇကိုႇမာန် သွုး ပ္တိုႇန်ထွူးဇရေင်ဂကောံအလိုႇအသီကိုႇန်ချုင်ႇရောင်။

၂၁။ (က) ဂကောံအလိုႇအသီကိုႇန်ချုင်ႇဂှ် တင်ပ္တိုႇန်ထွူးစပ်ကိုႇအတိုင်ႇ မျှော်ပိုဒ်ႇ (၂၀)တဲ့ အတိုင်ႇနွံပိုက် သေ္ဂာံရေတျုင်ႇမာန်သွုး ပအပ် ကိုႇတာလျိုင်ႇ ကုႇဝန်ရှော်ႇကိုႇန်ချုင်ႇရောင်။

(ခ) ဝန်ရှော်ႇကိုႇန်ချုင်ႇဂှ် အတိုင်ႇမျှော်ပိုဒ်ပါ် (က)– ပုဲကိုႇကိစ္စ ပအပ် ကိုႇလဝ်တာလျိုင်ႇပရေင်အခေါင်အရာကောန်ချုင်ႇ အရင် ယောံဂိကျလေင်မံင်တအ်ဂှ် သေ္ဂာံစိုႇဒ္ဒါမင်မွဲအာ မာန် နကိုႇတင် သ္ဂုႇတ်သွာတ်ဂကောံအလိုႇအသီကိုႇန်ချုင်ႇ ကိုႇ၊ ဌာနဝန်ရှော်ႇ အဆံင်ကိုႇန်ချုင်ႇမဆောင်စပ်ဂမျိုင်ႇတအ် ကိုႇ၊ ဌာနအလိုႇအသီ ဂမျိုင်ႇတအ်ကိုႇ၊ ဂကောံအလိုႇအသီ ဂမျိုင်ႇတအ်ကိုႇ ပံင်စပ် ပညီပညပ်ရေင်သ္ကအ်တဲ့ သွုးရေင် တျုင်ႇအာရောင်။

၁၉။ ပုဒ်မ ၁၅ အရ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသော ဝန်ကြီးသည် မိမိ ဆောင်ရွက်ရသောကိစ္စတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပေးနိုင်ခြင်း မရှိပါက အကျိုးအကြောင်း ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၂၀။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၉ အရ တင်ပြသောကိစ္စမှာ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်ပေးရမည့်ကိစ္စ ဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၂၁။ (က) ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၂၀ အရ တင်ပြချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍လိုအပ်သလိုဆောင်ရွက် နိုင်ရန် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

(ခ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပုဒ်မခွဲ (က) အရ တာဝန်ပေးအပ်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနစ်နာဆုံးရှုံးသည့် ကိစ္စတွင် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှု ပေးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာန များ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း၍ လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရ မည်။

အခန် (၇)
တင်တာဒၞါဂမၠိုင်

၂၂။ အခေါင်အရာကောန်ဍုင်အရင် ကလိဂွံလဝ် ပ္ဍဲကဵုဥပဒေဝွံဂမၠိုင်၊ ဟိုတ်ထ္ၜးမွဲမခိုင်ကၠိုက်ဟွံမွဲမ္ဂး ညးမွဲမှ စိုဒၞါကၠာတ်လဒဵုဟွံဂွံရ။

၂၃။ ရန်ကဵုကိစ္စသွက်ပရေင်ဍုင်ကွာန်တုဲတင်နင်ပ္တိုန်ထ္ၜးလဝ် ပ္ဍဲဥပဒေဝွံဂမၠိုင် ညးမွဲမှ သင်ခေါဲဟွံမွဲကဵုဖဵု သ္ပဟွံဂွံရ။

၂၄။ ရန်တၟအ်ကဵု ကောန်ဂကူကောန်ဍုင်အရင်မွဲကဵုမွဲ သ္ဂောံဍုဟ် ညာတ်ရေင်သ္ကအ်ကဵု၊ သ္ဂောံဒှ်သၞရေင်သ္ကအ်ကဵု၊ စိုတ်ဓါတ်သ္ဂောံ ပြးဇၞးရေင်သ္ကအ်ကဵု၊ သ္ဂောံဒှ်ကၠုင်မွဲမွဲ (ဟွံသေင်) ပွကၠောန်မနွံကဵုဟိုတ်သ္ဂောံဒှ်ကၠုင်ဂှ် ညးမွဲမှ ကၠောန်သ္ပဟွံဂွံရ။

အခန် (၈)
ဒုဟ်ဒဏ်ဂမၠိုင်

၂၅။ တင်တာဒၞါ မပါဒုင်ပ္ဍဲမျှောံပိုဒ် (၂၂) ဂှ် လောန်စက်ဖက်ပၠိုတ်တုဲ ဒုဟ် နွံပွဲပြာကတ် သ္ဒးဒုင်စိရေင်မ္ဂး ညးဂှ် ဒဏ်သိုစာတ်ဟွံစက်နူမွဲသၞာံ ဒှ်ဒှ်၊ ဒဏ်ညြန်ဟွံစက်နူမွဲကိုဋ်ဒှ်ဒှ်၊ ဒဏ်သိုဝါသာ်ဒှ်ဒှ်- သ္ဒးဒုင်ဖျေံရောင်။

အခန်း (၇)
တားမြစ်ချက်များ

၂၂။ မည်သူမျှ ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့်များကို ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက် မရှိဘဲ ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်း မပြုရ။

၂၃။ မည်သူမျှဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို နိုင်ငံရေးကိစ္စ အလို့ငှာ အလွဲသုံးစား မပြုလုပ်ရ။

၂၄။ မည်သူမျှ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအချင်းချင်း မုန်းတီးခြင်း၊ ရန်မူခြင်း၊ စိတ်ဝမ်းကွဲခြင်း တစ်မျိုးမျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေရန် ရည်ရွယ်သော သို့မဟုတ် ပေါ်ပေါက်လာရန် အကြောင်းရှိသော အပြုအမူများကို မပြုလုပ်ရ။

အခန်း (၈)
ပြစ်ဒဏ်များ

၂၅။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၂ ပါတားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက်မပိုသောထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်တစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

၂၆။ တင်တာနှ့ုါ မပါဒုံင် ပုဲ့မျှော်ပိုဒ် (၂၃) ဂ့် လောန်ဖက်ဖံက်ပို့ျတဲ့ ဒုဟ်နွံဖွဲပြာကတ်သွးဒုင်စီရေင်မ္ဂး ညးဂ့် ဒဏာသိုစာတ်ဟုံ့ဖက်နူမွဲသ္နာံ ဒ့်ဒ့်၊ ဒဏ်ဩန်ဟုံ့ဖက်နူမွဲကို့င်ဒ့်ဒ့်၊ ဒဏ်သိုဝါသာ်ဒ့်ဒ့် သွးဒုင်ဖျေံရောင်။

၂၇။ တင်တာနှ့ုါ မပါဒုံင်ပုဲ့မျှော်ပိုဒ် (၂၄) ဂ့် လောန်ဖက်ဖံက်ပို့ျတဲ့ ဒုဟ်နွံ ဖွဲပြာကတ် သွးဒုင်စီရေင်မ္ဂး ညးဂဒဏ်သိုစာတ်ဟုံ့ဖက်နူဝါသ္နာံ ဒ့်ဒ့်၊ ဒဏ်ဩန်ဟုံ့ဖက်နူဝါကို့င်ဒ့်ဒ့်၊ ဒဏ်သိုဝါသာ်ဒ့်ဒ့် သွးဒုင်ဖျေံရောင်။

အခန်း (၉)

နာ်နာ

၂၈။ ဝန်ခွေ့ာ် ကိုဲန်ချုင်ဂ့် ပွဲ့ကောံခရိုကွ့တ်ထဝ်ကိုဲန်ချုင်ဒ့်ဒ့်၊ ပွဲ့ကောံခရို ကွ့တ်ထဝ်ညးချုင်ကွာန် (ဟုံ့သေင်) ကွ့တ်ထဝ် ကောန်ဂကူဒ့်ဒ့်၊ အကာဲအရာပရေင် ကောန်ဂကူကောန်ချုင် အရင် ကိစ္စခွေ့ာ် မဆောင်စပ်ကိုဲချုင် (ဟုံ့သေင်) ညးချုင်ဂမ္ဒိုင် တအ်ဂ့် ဖွဲကိတ်ညီကိုဲ အခိုင်အခါ သွးပ္တိုန်ထွ့းအာရောင်။

၂၆။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၃ ပါတားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်တစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

၂၇။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၄ ပါ တားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို နှစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်နှစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

အခန်း (၉)
အထွေထွေ

၂၈။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော် သို့မဟုတ် အမျိုးသားလွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် အများပြည်သူတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အရေးကြီးသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဆိုင်ရာအခြေအနေကို အခါအားလျော်စွာ တင်ပြရမည်။

၂၉။ ဝန်ဖျော်ကိုဲန်ဍူင်ဂှ်သွက်ဂွံရေင်တ္ဍုင်ခမံက်ရုပ်ရ် တာလျိုင်ကော့ံ အခေါင်ကျောန်မပါမံင်ပ္ဍဲမျှော်ပိုဒ် (၉) ဂှ် ယဝ်ရန္တံပိုဲက်မ္ဂး ဗိုန်ပအပ်တာလျိုင် ကုဝန်ဖျော် ဒေသရးဖျော် (ဟွံသေင်) တွ်ုရး မဆေင်စပ်တအ်မာန်ရောင်။

၃၀။ ဌာနဝန်ဖျော်ဂှ် ကမ္မောန်ရုင် ကမ္မတီကိုဂကော့ံကမ္မောန် ဒက်ပတန်လဝ် အတိုင်ဥပဒေတအ်ဂွံ သ္ဒးရေင်တ္ဍုင်ကိုတုဲ စရိတ် အိုတ်တအ်ဂှ်လေဝ် သ္ဒးဒုင်ကိုရောင်။

၃၁။ ဒုဟ်ဒဏ် မပါလုပ်ပ္ဍဲဥပဒေဂွံဂမ္ဘိုင် နဒဒ္ဒုဟ်ဒဏ်အခေါင် ဗ္ဂာဲသ္ဂိုင် ကေတ်အရေဝ်ရောင် စုတ်သမ္တီရ။

၃၂။ ဂကော့ံအလိုဲသီ ဒေသရးဖျော်(ဟွံသေင်) တွ်ုရးတအ်ဂှ် သွက်ဂွံရေင်တ္ဍုင်ပရေင်အရာ ကိစ္စ ကောန်ဍူင်အရင်မွဲမွဲ မပါလုပ်ပ္ဍဲဥပဒေဂွံ ဗိုန်ပအပ်ကို တာလျိုင်ကုဝန်ဖျော် ပရေင် ကောန်ဍူင်အရင် မဆေင်စပ်ကို အလိုဲသီဇကုဂှ် ဒးရေင်တ္ဍုင် ရောင်။ ဒေသရးဖျော် (ဟွံသေင်) တွ်ုရး– ဟွံမွဲကိုဝန်ဖျော် ပရေင် ကောန်ဍူင်အရင်တအ်ဂှ် နကိုသ္ကိုပ်ဝန်ဖျော် ဒေသရးဖျော် (ဟွံသေင်) တွ်ုရးမဆေင်စပ်တအ်ဂှ် သ္ဒးကို အခေါင်ရေင်တ္ဍုင် ကုဝန်ဖျော် မဗိုန်ပအပ်လဝ်တာလျိုင်ရောင်။

၂၉။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပုဒ်မ ၉ ပါတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်ပါက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးအား တာဝန်ခွဲဝေအပ်နှင်းခြင်း ပြုနိုင်သည်။

၃၀။ ဝန်ကြီးဌာနသည် ဤဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသော ကော်မတီနှင့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ၏ ရုံးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ကုန်ကျစရိတ်များကိုလည်း ကျခံရမည်။

၃၁။ ဤဥပဒေပါပြစ်မှုများကို ရဲအရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသော ပြစ်မှုများအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။

၃၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ကိစ္စတစ်ရပ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်ရန် မိမိတို့အစိုးရအဖွဲ့၏ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ် ဆောင်ရွက်စေရမည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးမရှိသော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များတွင် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်က တာဝန်ပေးအပ်သည့် ဝန်ကြီးအား ဆောင်ရွက်စေရမည်။

၃၃။ တံင်ဂြဲအမူ နကို်ဒုဟ်ဒဏ်မွဲမွဲ မပါလုပ်ပ္ဍဲ ဥပဒေဝွံမွးသ္ဒး ဒစးဒုင်ကေတ်လဝ် အခေါင်ဌာနဝန်ဇ္ဍော်ရောင်။

၃၄။ ရေင်တ္ဍုင် ဓမံက်ရုပ်ရ်တင်ပ္တိုန်ထ္ဍးဂမ္ဍိုင် မပါလုပ်ပ္ဍဲ ဥပဒေဝွံမွး–

(က) ဌာနဝန်ဇ္ဍော်ဂှ် နဲဥပဒေ၊ စေဝ်ပ္ဍောန်စေဝ်ကာန် နကို်တင်တုပ်စိုတ် ဂကောံအလို်အသီကို်ဍုင်– လလောင်ပ္တိတ်မာန်ရောင်။

(ခ) ဌာနဝန်ဇ္ဍော်ဂှ် လိက်လလောင်အမိင်၊ အမိင်၊ တင် စ္ဍောန်ကေုာံနယ်အခိုက်ကျောန်တအ်ဂှ် လလောင် ပ္တိတ်မာန်ရောင်။

(ဂ) ဂကောံအလို်အသီဒေသရးဇ္ဍော် (ဟွံသေင်) တ္ဂို်ရး တအ်ဂှ် လိက်လလောင်အမိင်၊ တင်စ္ဍောန်အမိင် ကေုာ် နယ်အခိုက်ကျောန်တအ်ဂှ် လလောင်ပ္တိတ် မာန်ရောင်။

၃၃။ ဤဥပဒေပါ ပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ဖြင့် တရားစွဲဆိုရာတွင် ဝန်ကြီးဌာန၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူရမည်။

၃၄။ ဤဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကိုအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင်-

(က) ဝန်ကြီးဌာနသည် နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းနှင့် စည်းကမ်းများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

(ခ) ဝန်ကြီးဌာနသည် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

(ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့် လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

(ဃ) ဌာနဝန်ထွော် ဒေသရးထွော် (ဟ္ပံသေင်) တ္ဂိုရး တအ်ဂှ် နကိုတင်တုပ်စိုတ် ဂကောံအလိုအသီ ဒေသရးထွော် (ဟ္ပံသေင်) တ္ဂိုရးမဆောင်စပ်တအ် လိက်လလောင်အမိင်၊ အမိင်၊ တင်စ္ဒောန်ကော့ နယ်အခိုက် ကျောန်ဂမ္ဂိုင်တအ်ဂှ် လလောင်ပ္တိတ် မာန်ရောင်။

အတိုင်သဇိုင် သ္ဒောဝ်ဥပဒေဒကိပတန်ကိုန်ချုင်သမ္ဗတ- အဲထပက်စွတ်တဲရ။

(ပို) တိင်သိင်
သမ္ဗတချုင်
ချုင်ကိုန်ချုင်သမ္ဗတ

(ဃ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကျွန်ုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးသည်။

(ပုံ) သိန်းစိန်
နိုင်ငံတော်သမ္မတ
ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်